

LIGJ
Nr. 3/2026

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES NDËRMJET KËSHILLIT TË MINISTRAVE
TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË DHE QEVERISË SË REPUBLIKËS SË ITALISË
PËR BASHKËPUNIMIN STRATEGJIK NË KUJDESHIN SHËNDETËSOR,
ENERGJINË, MJEDISIN, INDUSTRIJË DHE SIGURISË DHE MBROJTJES,
MENAXHIMIN E MIGRACIONIT, ARSIMIN, INOVACIONIN, DIASPORËN,
TRANSFORMIMIN EKONOMIK DHE RITJEN INTELIGJENTE**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja ndërmjet Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë dhe qeverisë së Republikës së Italisë për bashkëpunimin strategjik në kujdesin shëndetësor, energjinë, mjedisin, industrinë e sigurisë dhe mbrojtjes, menaxhimin e migracionit, arsimin, inovacionin, diasporën, transformimin ekonomik dhe rritjen inteligjente sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ngarkohet Këshilli i Ministrave për përcaktimin e rregullave dhe të procedurave për lidhjen e marrëveshjeve të veçanta të bashkëpunimit ndërmjet subjekteve publike shqiptare dhe subjekteve publike dhe/ose private të Italisë në fusha, projekte dhe programe konkrete, në përputhje me parashikimet e marrëveshjes sipas nenit 1 të këtij ligji.

Neni 3

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 28.1.2026.

Shpallur me dekretin nr. 44, datë 4.2.2026, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj.

MARRËVESHJE

NDËRMJET

KËSHILLIT TË MINISTRAVE TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

DHE

QEVERISË SË REPUBLIKËS SË ITALISË

MBI BASHKËPUNIMIN STRATEGJIK NË KUJDESHIN SHËNDETËSOR, ENERGJINË, MJEDISIN, INDUSTRIË E SIGURISË DHE MBROJTJES, MENAXHIMIN E MIGRACIONIT, ARSIMIN, INOACIONIN, DIASPORËN, TRANSFORMIMIN EKONOMIK DHE RRITJEN INTELIGJENTE

PREAMBULË

Këshilli i Ministrave i Republikës së Shqipërisë dhe Qeveria e Republikës Italiane, në vijim të referuara bashkërisht si "Palët" dhe individualisht si "Pala",

- duke kujtuar Traktatin e Miqësisë dhe Bashkëpunimit ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës Italiane, të nënshkruar në Romë më 13 tetor 1995;
- duke marrë në konsideratë Deklaratën e Përbashkët mbi krijimin e një partneriteti ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Republikës Italiane, të nënshkruar më 12 shkurt 2010;
- duke kujtuar Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë mbi Mbrojtjen e Ndërsjellë të Informacionit të Klasifikuar, bërë në Tiranë më 9 dhjetor 2014;

- duke marrë në konsideratë Protokollin ndërmjet Ministrisë së Brendshme Italiane dhe Ministrisë së Brendshme të Shqipërisë për forcimin e bashkëpunimit dypalësh në luftën kundër terrorizmit dhe trafikimit të qenieve njerëzore, të nënshkruar në Tiranë më 3 nëntor 2017;
- duke kujtuar Marrëveshjen dypalëshe për Forcimin e Bashkëpunimit në fushën e migracionit, të nënshkruar në Romë më 6 nëntor 2023;
- duke marrë parasysh udhëzimet e dhëna nga Deklarata e Përbashkët mbi udhërrëfyesin për Samitin Bilateral Itali-Shqipëri, të miratuar më 16 maj 2025;
- duke riafirmuar lidhjet e forta historike, kulturore dhe njerëzore ndërmjet dy vendeve dhe popujve të tyre;
- të udhëhequr nga parimet e barazisë, reciprocitetit, respektit të ndërsjellë dhe angazhimit të përbashkët ndaj vlerave demokratike dhe zhvillimit të qëndrueshëm;
- duke njohur rëndësinë strategjike të bashkëpunimit të zgjeruar në fusha me interes publik, të tilla si kujdesi shëndetësor, mbrojtja e mjedisit, siguria dhe industria e mbrojtjes, trajtimi i migrimeve të parregullta, arsimi, inovacioni, përfshirja sociale;
- të vetëdijshëm për rolin e partneriteteve dypalëshe në kontributin ndaj stabilitetit rajonal, transformimit ekonomik dhe integritetit evropian të Republikës së Shqipërisë;
- duke njohur vlerën e shkëmbimit të njohurive, ekspertizës dhe modeleve institucionale, duke përfshirë praktikën e mira të zhvilluara brenda kornizës së Bashkimit Evropian;
- të vendosur për të forcuar bashkëpunimin në mënyrë të strukturuar, gjithëpërfshirëse dhe afatgjatë, nëpërmjet pjesëmarrjes aktive të autoriteteve qendrore dhe lokale, përfaqësuesve të botës akademike, shoqërisë civile dhe sektorit privat;
- duke theksuar rëndësinë e lehtësimit të lëvizshmërisë, të drejtave dhe mirëqenies së qytetarëve që banojnë ose punojnë në territorin e njëri-tjetrit;
- me qëllim promovimin e rritjes gjithëpërfshirëse, inovacionit dhe zhvillimit të qëndrueshëm të të dy vendeve nëpërmjet përpjekjeve të përbashkëta;
- duke konsideruar të një rëndësie thelbësore nxitjen e një angazhimi më të thellë dhe të qëndrueshëm me diasporat e tyre përkatëse, për të promovuar të drejtat, identitetin dhe lëvizshmërinë e qytetarëve të tyre që banojnë në territorin e njëri-tjetrit, si dhe për të mbështetur—projekte specifike që ruajnë dhe transmetojnë lidhjet gjuhësore, kulturore dhe ndërgjeneracionale, duke mbështetur njëkohësisht rrugët e ri-integritetit dhe duke forcuar lidhjet midis njerëzve.

KANË RËNË DAKORD SI MË POSHTË:

NENI 1

OBJEKTIVAT DHE QËLLIMI I BASHKËPUNIMIT

Palët do të bashkëpunojnë në fushat e mëposhtme prioritare:

1. ENERGJIA, me fokus të veçantë ndaj Energjisë së Rinovueshme dhe Elektrifikimit, Efijencës së Energjisë dhe Përdorimit të Qëndrueshëm të Burimeve Natyrore

- a. Palët angazhohen për forcimin e qëndrueshmërisë së energjisë, bazuar në parimin e neutralitetit teknologjik dhe nëpërmjet nismave të përbashkëta në energjinë e rinovueshme, efikasitetin e energjisë dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve natyrore, duke përfshirë bashkëpunimin strategjik në integrimin e teknologjive të pastra, zhvillimin e infrastrukturës dhe përafrimin me ligjin, standardet dhe nismat e BE-së. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e investimeve dhe projekteve pilot në energjinë diellore, të erës, hidroenergjinë, hidrogjenin, gjeotermale, gjenerimin e energjisë nga biomasa, prodhimin dhe bashkëprodhimin e biogazit, si dhe bashkëpunimin në rrjetet dhe infrastrukturën e shpërndarjes së energjisë elektrike dhe kapjen, shfrytëzimin dhe ruajtjen e karbonit, duke shfrytëzuar ekspertizën dhe teknologjitë italiane, për të forcuar sigurinë energjetike të Shqipërisë;
 - ii. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e investimeve në projekte të Efijencës së Energjisë, duke përfshirë zgjidhjet në lidhje me bashkëgjenerimin (CHP - Impiant i Kombinuar i Nxehtësisë dhe Energjisë), trigjenerimin (CCHP - Impiant i Kombinuar i Ftohjes dhe Nxehtësisë), Sistemet e Ruajtjes së Energjisë, Pompat e Nxehtësisë, sistemet e ndriçimit me efikasitet të lartë, Sistemet e Menaxhimit të Godinave (BMS) dhe Sistemet e Menaxhimit të Energjisë (EMS), sistemet e karikimit për makinat elektrike;
 - iii. bashkëpunim për vlerësimin, zhvillimin dhe promovimin e skemave të stimuljeve në Shqipëri në lidhje me projektet e efikasitetit të energjisë dhe prodhimin, transmetimin dhe shpërndarjen e energjisë së rinovueshme, në përputhje me legjislacionin evropian, italian dhe shqiptar;

- iv. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e infrastrukturës së ruajtjes së energjisë, duke përfshirë projektimin, inxhinierinë dhe mbështetjen rregullatore në përputhje me standardet e BE-së;
 - v. bashkëpunimin për vlerësimin dhe promovimin, duke përfshirë vlerësimet dhe mbështetjen e skemave për eksplorimin, përpunimin dhe integrimin e qëndrueshëm të lëndëve të para në zinxhirët rajonale dhe evropiane të vlerave, veçanërisht nëpërmjet bashkëpunimit në kontekstin e Aktit të BE-së për Lëndët e Para Kritike dhe nismave të tilla si Lëndët e Para EIT;
- b. përveç kësaj, Palët bien dakord të shqyrtojnë bashkëpunimin në zhvillimin e infrastrukturës për ruajtjen e naftës, produktet e rafinuara të naftës dhe gazin natyror, me qëllim rritjen e sigurisë energjetike, lidhjes rajonale dhe zhvillimit ekonomik. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
- i. studime të përbashkëta fizibiliteti dhe vlerësime të infrastrukturës energjetike dhe promovim për financimin, ndërtimin dhe funksionimin afatgjatë të impianteve të magazinimit dhe rafinimit të naftës dhe gazit, bazuar në praktikat më të mira dhe kornizat ligjore të favorshme për investime të qëndrueshme, duke përfshirë partneritetet publike-private;
 - ii. transferimin e teknologjisë dhe ndërtimin e kapaciteteve, duke shfrytëzuar ekspertizën e përparuar të Italisë në rafinimin dhe ruajtjen e naftës, për të promovuar krijimin e një infrastrukture moderne, efikase dhe në përputhje me mjedisin;
 - iii. bashkëpunim për vlerësimin dhe promovimin e projekteve "me çelës në dorë" në sektorin minerar, trajnimin e personelit shqiptar dhe eksplorimin e partneriteteve të kapitalit me homologët shqiptarë për të garantuar pronësi të përbashkët afatgjatë dhe qëndrueshmëri;
 - iv. bashkëpunim rajonal me vendet fqinje të Ballkanit për të mundësuar akses në rrjetet e tubacioneve dhe transportit të rëndë për shpërndarjen efektive të produkteve të rafinuara dhe burimeve të energjisë.

2. MBROJTJA E MJEDISIT DHE MENAXHIMI I INTEGRUAR I MBETJEVE

- a. Palët do të bashkëpunojnë në avancimin e mbrojtjes dhe qëndrueshmërisë mjedisore dhe përmirësimin e kushteve ekologjike në Shqipëri dhe në rajonin më të gjerë Adriatiko-Jonian. Bashkëpunimi do të synojë mbështetjen e ruajtjes së biodiversitetit, parandalimin dhe uljen e ndotjes, si dhe

harmonizimin me objektivat e integritetit evropian. Fushat e bashkëpunimit mund të përfshijnë:

- i. zbatimin e nismave të përbashkëta për të restauruar dhe përmirësuar ekosistemet, për të mbrojtur biodiversitetin dhe adresuar ndikimet mjedisore të urbanizimit dhe aktivitetit industrial në pellgun Adriatiko-Jonian;
- ii. zhvillimin e sistemeve të integruara për menaxhimin e mbetjeve të ngurta, duke përfshirë parandalimin e gjenerimit të mbetjeve, ndarjen në burim, riciklimin, rikuperimin e energjisë, si dhe promovimin e përgjithshëm të modelit të ekonomisë qarkulluese;
- iii. mbrojtjen dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve ujore, duke përfshirë qëndrueshmërinë ndaj ujit, uljen e niveleve të ndotjes dhe përmirësimin e cilësisë së ujit nëpërmjet masave parandaluese dhe korrigjuese;
- iv. projektimin, inxhinierinë, prokurimin, ndërtimin dhe funksionimin e:
 - infrastrukturës moderne urbane dhe industriale për mbetjet, siç janë impiantet e klasifikimit dhe riciklimit, impiantet e shndërrimit të mbetjeve në energji dhe vend-depozitimet e projektuara të pajisura me sisteme mbledhjeje të rrjedhjeve, trajtimi dhe nxjerrjeje të biogazit;
 - impianteve të trajtimit të ujit dhe ujërave të ndotura, duke përfshirë trajtimin dhe rikuperimin e llumit civil dhe industrial, me theks në prodhimin e biokarburanteve dhe biogazit të përparuar në përputhje me qëllimet e ekonomisë qarkulluese;
 - sanimit dhe rikuperimit mjedisor, nëpërmjet aktiviteteve të koordinuara të inxhinierisë mjedisore që synojnë rehabilitimin e tokës dhe trupave ujorë të kontaminuar, rivendosjen e ekuilibrit ekologjik dhe mundësimin e përdorimit të qëndrueshëm të tokës;
- v. programeve të edukimit, trajnimit dhe ndërgjegjësimi që synojnë si institucionet edhe shoqërinë civile, për të promovuar një kulturë të përgjegjësisë mjedisore dhe përmirësuar kapacitetin institucional dhe teknik;
- vi. kërkimin, inovacionin dhe transferimin e teknologjisë, veçanërisht në teknologjitë e pastra, optimizimin e mbetjeve, efikasitetin e burimeve dhe infrastrukturën e qëndrueshme mjedisore;
- vii. shkëmbimin e praktikave më të mira në ruajtjen e mjedisit dhe menaxhimin e qëndrueshëm të pyjeve, duke përfshirë ndërtimin e kapaciteteve, programet e ripyllëzimit dhe skemat e certifikimit.

3. SIGURIA DHE MBROJTJA Bashkëpunimi në Industrinë e Mbrojtjes dhe Prodhimin Ushtarak

a. Palët bien dakord të rrisin bashkëpunimin në fushën e sigurisë, mbrojtjes dhe industrisë së mbrojtjes, me fokus në investimet dhe prokurimin industrial, zhvillimin e kapaciteteve të përbashkëta, trajnimin, kërkimin dhe zhvillimin e përbashkët (R&D) dhe bashkëpunimin në teknologjinë e inovacionit, në përputhje me angazhimet e tyre ndërkombëtare dhe legjislacionin kombëtar. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:

- i. nisma të përbashkëta që synojnë rritjen e kapaciteteve institucionale dhe ndërveprimi, në përgjigje të sfidave në zhvillim të sigurisë;
- ii. prodhimin dhe bashkëprodhimin e sistemeve, pajisjeve, armëve, municioneve, teknologjive dhe shërbimeve të lidhura me mbrojtjen dhe sigurinë;
- iii. mbështetje për projekte dhe platforma të përbashkëta që rrisin sigurinë rajonale dhe euroatlantike, në përputhje me detyrimet ndërkombëtare dhe legjislacionin kombëtar të secilës Palë;

si dhe promovimin e:

- iv. bashkëpunimit ndërmjet shoqërive shtetërore dhe/ose private për prodhimin e anijeve detare dhe atyre për funksione logjistike dhe emergjenca detare.
- v. bashkëpunimit tregtar ndërmjet shoqërive shtetërore dhe/ose private në fushën e prodhimit dhe industrisë ushtarake, duke përfshirë zhvendosjen e mundshme industriale.

4. BASHKËPUNIMI NË FUSHËN E MBROJTJES CIVILE

a. Palët bien dakord të rrisin bashkëpunimin në fushën e mbrojtjes civile dhe reagimit ndaj emergjencave, me fokus të veçantë në:

- i. forcimin e ndërveprimit dhe inovacionin e sistemit kombëtar të shërbimeve të emergjencës, duke përfshirë modernizimin dhe funksionalizimin e plotë të numrit të unifikuar të thirrjeve të emergjencës 112 në Shqipëri;
- ii. që përfshin integrimin e teknologjive të përparuara, të tilla si sistemet satelitore, UAV/UAS dhe inteligjenca artificiale (IA), për të siguruar një ndërfaqe të unifikuar për shërbimet për qytetarët;

- iii. forcimin e monitorimit territorial;
- i. duke mundësuar përgjigje në kohë dhe të koordinuara ndaj të gjitha llojeve të emergjencave kombëtare, me qëllim përmirësimin e transparencës, rritjen e sigurisë dhe uljen e rreziqeve të korrupsionit nëpërmjet dixhitalizimit dhe automatizimit të procedurave të përcaktuara sipas këtij kuadri të ri.

5. BASHKËPUNIMI PËR MIGRACIONIN

Bashkëpunimi kundër migracionit të parregullt

- a. Palët bien dakord të përforcojnë bashkëpunimin e tyre në adresimin e shkaqeve rrënjësore të migracionit të parregullt dhe në luftimin e kontrabandës së migrantëve dhe trafikimit të qenieve njerëzore. Në veçanti, Palët bien dakord të punojnë krah për krah për:
 - i. ndërtimin e partneriteteve reciprokisht të dobishme me vendet e origjinës dhe tranzitit të migrantëve, sipas shembullit të Planit Mattei për Afrikën dhe të Strategjisë Globale të Portës së BE-së;
 - ii. përforcimin e aftësive të patrullimit detar të Shqipërisë;
 - iii. zbatimin në mënyrë efektive Marrëveshjen për Forcimin e Bashkëpunimit në Fushën e Migracionit, të nënshkruar në Romë më 6 nëntor 2023, si një model i përsëritshëm për vendet e tjera të BE-së dhe jashtë BE-së.

Bashkëpunimi për zgjidhje inovative për menaxhimin e migracionit

- b. Palët bien dakord të zhvillojnë më tej bashkëpunimin e tyre mbi zgjidhjet inovative në funksion të hyrjes në fuqi të Paktit të BE-së për Migracionin dhe Azilin në qershor 2026 dhe të finalizimit të propozimeve më të fundit të Komisionit të BE-së mbi kthimet, mbi një listë të BE-së të Vendeve të Sigurta të Origjinës dhe mbi përkufizimin e Vendit të Tretë të Sigurt.

6. BASHKËPUNIMI PËR DREJTËSINË DHE PUNËT E BRENDSHME

- a. Palët bien dakord të përcaktojnë përparësitë e mëposhtme:
 - i. ndihmë të ndërsjellë ligjore në luftën kundër krimit të organizuar ndërkombëtar dhe terrorizmit ndërkombëtar, si dhe kundër pastrimit të parave dhe trafikimit të paligjshëm të qenieve njerëzore dhe drogës.

- b. transferimet e personave të dënuar në vendet e tyre të origjinës, me qëllim zbatimin e dispozitave të Konventës së Strasburgut të vitit 1983 me Marrëveshjen e saj Shtesë ndërmjet Italisë dhe Shqipërisë, të nënshkruar në Romë më 24 prill 2002, Memorandumin Dypalësh të Mirëkuptimit të nënshkruar në Romë më 23 prill 2002 dhe Memorandumin Dypalësh të Mirëkuptimit të nënshkruar në Tiranë më 15 shkurt 2017.

7. INFRASTRUKTURA

- a. Palët bien dakord të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në zhvillimin e infrastrukturave strategjike fizike dhe dixhitale, përtej sektorit të energjisë, me qëllim forcimin e lidhjes ndërmjet dy vendeve dhe përsheptimin e integritetit të Shqipërisë me Evropën, si pjesë e procesit të saj të pranimit në BE.
- b. Bashkëpunimi mund të përfshijë:
 - i. infrastrukturat fizike, veçanërisht ndërtimin dhe modernizimin e hekurudhave, autostradave, bajpaseve (kalimeve anësore), aeroporteve dhe porteve, gjithashtu brenda projekteve madhore shumëkombëshe të konektivitetit (p.sh. IMEC);
 - ii. infrastrukturat dixhitale, me qëllim përmirësimin e konektivitetit dixhital, sovranitetit dixhital dhe sigurisë kibernetike.
- c. Palët mund ta zbatojnë këtë bashkëpunim nëpërmjet:
 - i. hartimit të studimeve dhe projekteve të përbashkëta të fizibilitetit;
 - ii. shkëmbimit të njohurive dhe kryerjes së aktiviteteve të përbashkëta trajnuese;
 - iii. bashkëpunimit në përpunimin e politikave publike që synojnë garantimin e sovranitetit dixhital dhe mbrojtjen e të dhënave.

8. KUJDESI SHËNDETËSOR Sistemet dhe Përparimi Teknologjik

- a. Palët bien dakord të bashkëpunojnë në përmirësimin e cilësisë, aksesit dhe efikasitetit të shërbimeve të kujdesit shëndetësor në Shqipëri duke promovuar reformën institucionale, ndërtimin e kapaciteteve dhe integritetin e teknologjive të përparuara. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. përmirësimin e shërbimeve të kujdesit shëndetësor parësor, dytësor dhe terciar në të gjithë territorin e Shqipërisë, nëpërmjet dialogut mbi

politikat, asistencës teknike dhe shkëmbimit të praktikave më të mira në ofrimin, menaxhimin dhe organizimin e shërbimeve shëndetësore;

- ii. ndërtimin e kapacitetit të fuqisë punëtore të kujdesit shëndetësor, duke përfshirë programe të strukturuar për trajnim, edukim dhe zhvillim të vazhdueshëm profesional, për t'u përafuar me standardet ndërkombëtare të kujdesit dhe shërbimeve për pacientët;
- iii. integrimin e teknologjive të përparuara në ofrimin e kujdesit shëndetësor, duke përfshirë telemjekësinë, inteligjencën artificiale (IA) dhe dixhitalizimin e sistemeve, operacioneve dhe të dhënave mjekësore, për të mundësuar kujdes modern, të përqendruar të pacienti dhe efikas;
- iv. mbështetjen për reformat strukturore në sektorin e shëndetësisë, nëpërmjet angazhimit të institucioneve dhe grupeve kompetente të interesit me ekspertizën përkatëse, duke përfshirë avancimin e autonomisë spitalore, strategjitë e korporatizimit dhe modelet e qeverisjes së qëndrueshme;
- v. zbatimin e partneriteteve publike-private midis subjekteve me kompetencë të njohur për të përshpejtuar transformimin e menaxhimit dhe operacioneve të spitaleve, nëpërmjet shërbimeve këshillimore, transferimit të njohurive dhe marrëveshjeve të mundshme të kontraktimit të jashtëm, në përputhje me propozimet e paraqitura, duke përfshirë studimin dhe projektin e fizibilitetit, nga përfaqësuesit e caktuar të secilës Palë;
- vi. ngritjen dhe modernizimin e infrastrukturës së kujdesit shëndetësor, si dhe sistemeve të garantimit të cilësisë dhe modeleve të menaxhimit të shërbimeve, të zhvilluara bashkërisht bazuar në nevojat strategjike dhe kontributet e propozuara nga secila Palë;
- vii. prezantimin e ofrimit të shërbimeve mjekësore private brenda institucioneve publike, të tilla si degët e dedikuara të kujdesit privat, në përputhje me modelin italian, për të rritur mbajtjen dhe tërheqjen e profesionistëve të kualifikuar dhe për të ofruar shërbime të diversifikuara për pacientët brenda sistemit publik;
- viii. promovimin e njohjes së ndërsjellë të kualifikimeve dhe standardeve të liçencimit të profesionistëve të kujdesit shëndetësor, për të mbështetur lëvizshmërinë, shkëmbimin e njohurive dhe bashkëpunimin më të thellë profesional ndërmjet Palëve.

9. AGROBIZNESI DHE ZINXHIRI USHQIMOR I QËNDRUESHËM

- a. Palët do të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në të gjithë zinxhirin e vlerave të ushqimit dhe bujqësisë për të promovuar qëndrueshmërinë, inovacionin dhe integrimin e tregut, nëpërmjet përpjekjeve të përbashkëta në bujqësinë organike, sigurinë ushqimore, akuakulturën, bimët medicinale dhe zhvillimin e produkteve me vlerë të shtuar dhe sistemeve të gjurmueshmërisë. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. bashkëpunim dypalësh në bujqësinë organike dhe praktikat e qëndrueshme bujqësore, duke përfshirë asistencën teknike, zbatimin e teknologjive të përparuara, certifikimin dhe krijimin e fermave demonstruese dhe zonave pilot italo-shqiptare;
 - ii. nisma të përbashkëta në përpunimin e ushqimit, akuakulturën dhe zhvillimin e produkteve agro-ushqimore me vlerë të shtuar, duke mbështetur integrimin në tregjet rajonale dhe përafrimin me standardet e sigurisë dhe cilësisë ushqimore të BE-së;
 - iii. mbështetje për zhvillimin dhe komercializimin e bimëve medicinale dhe aromatike nëpërmjet kërkimit të përbashkët, transferimit të teknologjisë dhe strategjive të markës;
 - iv. bashkëpunim për forcimin e sigurisë ushqimore, gjurmueshmërisë dhe inovacionit në të gjithë zinxhirin e vlerës ushqimore, duke përfshirë shkëmbimin e zgjidhjeve dixhitale dhe trajnimin e organeve të inspektimit;
 - v. zbatim të teknologjive të përparuara për përshtatjen ndaj klimës dhe uljen e rrezikut nga fatkeqësitë, me qëllim parandalimin dhe zbutjen e ndikimit të fatkeqësive natyrore dhe ngjarjeve ekstreme të motit në sistemet bujqësore, infrastrukturën dhe sigurinë ushqimore.

10. TURIZMI I QËNDRUESHËM DHE I DIVERSIFIKUAR

- a. Palët bien dakord të promovojnë zhvillimin e qëndrueshëm, gjithëpërfshirës dhe të diversifikuar të turizmit, duke u bazuar në ekspertizën e Italisë dhe mbështetur potencialin e të dy vendeve si destinacione gjatë gjithë vitit, nëpërmjet veprimeve të përbashkëta në vlerësimin e trashëgimisë kulturore, turizmin rural dhe agroturizmin, si dhe nismat e turizmit ndërkufitar në përputhje me standardet e BE-së. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:

- i. zhvillim të modeleve të turizmit të qëndrueshëm dhe të diversifikuar, duke u bazuar në përvojën e Italisë në turizmin kulturor, shëndetësor dhe kulinar
- ii. bashkëpunim në ruajtjen dhe promovimin e trashëgimisë kulturore dhe praktikave tradicionale, duke përfshirë vlerësimin e vendeve të trashëgimisë, zhvillimin e rrugëve ndërkufitare të trashëgimisë dhe paketat e turizmit kulturor;
- iii. mbështetje për nismat e agroturizmit dhe turizmit rural nëpërmjet trajnimit, certifikimit dhe lehtësimit të investimeve, duke promovuar sisteme të qëndrueshme ushqimore dhe zhvillimin ekonomik lokal në përputhje me politikat e zhvillimit rural të BE-së.

11. INOVACIONI, KËRKIMI DHE KONKURRENCA EKONOMIKE

- a. Palët do të mbështesin zhvillimin e programeve të përbashkëta akademike dhe kërkimore që përfshijnë studiues nga diaspora, duke kontribuar në shkëmbimin e njohurive dhe vizibilitetin kulturor në hapësirat akademike ndërkombëtare;
- b. sipas Marrëveshjes për Bashkëpunim Shkencor dhe Teknologjik ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Qeverisë së Republikës së Shqipërisë, bërë në Tiranë më 18 dhjetor 1997, Palët angazhohen për të avancuar kërkimin, inovacionin dhe zhvillimin teknologjik nëpërmjet programeve, infrastrukturave dhe bashkëpunimit ndërkufitar të përbashkët që synojnë nxitjen e modernizimit industrial, transformimin ekonomik dhe shfaqjen e ekonomive të bazuara në njohuri, konkurruese dhe të qëndrueshme. Ky bashkëpunim mund të përfshijë:
 - i. promovim të programeve dhe projekteve të përbashkëta në kërkim, zhvillim dhe inovacion, duke përfshirë inovacionet dixhitale, mjedisore dhe sociale;—dhe lehtësimin e lëvizshmërisë dypalëshe të shkencëtarëve dhe studiuesve;
 - ii. mbështetje për ekosistemet e bizneseve të reja, modernizimin industrial dhe transferimin ndërkufitar të teknologjisë, edhe nëpërmjet bashkëpunimit midis Qendrave të Teknologjisë dhe Inovacionit;
 - iii. krijimin e infrastrukturave të përbashkëta të kërkimit dhe inovacionit (R&I), duke përfshirë Qendrat e Ekselencës për të promovuar kërkimin, ruajtjen e mjedisit, ndërtimin e kapaciteteve, inovacionin dhe nisma të tjera të ngjashme, me fokus të veçantë në ekonominë blu;

- iv. përdorimin e teknologjive të përparuara dixhitale, duke përfshirë inteligjencën artificiale, të dhënat dhe të nxënin automatik;
- v. forcimin e bashkëpunimit në sektorët e teknologjisë së lartë për të nxitur transformimin e të dy ekonomive në sisteme të qëndrueshme dhe konkurruese të bazuara në njohuri dhe për të mbështetur rritjen inteligjente;
- vi. diskutimin e mundësive të përcaktimit dhe zbatimit, nëpërmjet Ministrive kompetente, të një Memorandumi Mirëkuptimi mbi Bashkëpunimin në Fushat e Kërkimit Shkencor, për të lançuar projekte dhe nisma të përbashkëta kërkimore që lidhen me sektorë të rëndësishëm shkencorë me interes të përbashkët;
- vii. lehtësimin e aksesit transnacional në infrastrukturat kërkimore, teknologjike dhe inovative, duke përfshirë, si shembull, objektet e informatikës me performancë të lartë (HPC), për të mbështetur projekte të përbashkëta, ndërtimin e kapaciteteve dhe zhvillimin e përsosmërisë në shkencë dhe teknologji.

12. ARSIMI, TRAJNIMI DHE NJOHJA E NDËRSJELLË E KUALIFIKIMEVE

- a. Palët shprehin angazhimin e tyre për veprimet e përbashkëta të mëposhtme për të forcuar lidhjet dhe shkëmbimet kulturore dhe arsimore:
 - i. të promovojnë trashëgiminë gjuhësore dhe kulturore midis të rinjve të diasporës nëpërmjet nismave të përbashkëta arsimore, duke përfshirë programe gjuhësore në shkollë dhe jashtëshkollore, kurse për të rritur dhe partneritete universitare.;
 - ii. inkurajimin e ngritjes së katedrave akademike dhe programeve bashkëpunuese kërkimore të fokusuara në gjuhën dhe kulturën shqipe jashtë vendit për të rritur vizibilitetin dhe mbështetur transmetimin e identitetit ndërgjeneracional.;
 - iii. në mbështetjen dhe lehtësimin e mësimin të gjuhës shqipe për fëmijët e diasporës në Itali, dhe të zgjerojnë mësimin e gjuhës italiane në Shqipëri, si në shkolla edhe në mjedise informale;

b. Palët bien dakord të forcojnë bashkëpunimin dypalësh në arsim dhe trajnim profesional në të gjitha nivelet, duke synuar rritjen e lëvizshmërisë akademike, njohjen e ndërsjellë të kualifikimeve, vazhdimësinë arsimore dhe ndërkombëtarizimin e sistemeve të tyre përkatëse. Fokus i veçantë do t'i kushtohet adresimit të nevojave të familjeve me mobilitet të lartë dhe komuniteteve të diasporës, duke promovuar njëkohësisht përsosmërinë institucionale, inovacionin. Bashkëpunimi mund të përfshijë:

- i. promovimin e njohjes së ndërsjellë të kualifikimeve akademike dhe profesionale, diplomave dhe titujve, në përputhje me Konventën e Njohjes së Lisbonës, të miratuar në 1997 dhe me standardet evropiane, duke përfshirë zhvillimin dhe zbatimin e zgjidhjeve të sigurta, të mundësuar nga teknologjia (të tilla si platformat e bazuara në regjistrë të decentralizuar transaksionesh) për verifikimin e kredencialeve akademike;
- ii. nxitjen e ri-integritit të studentëve që transferohen nga një sistem arsimor kombëtar në tjetrin, veçanërisht të atyre që kthehen nga diaspora;
- iii. mbështetje për lëvizshmërinë e studentëve, studiuesve, mësuesve dhe familjeve midis dy vendeve, duke përfshirë pjesëmarrjen në programe dypalëshe, të financuara nga BE-ja dhe të mbështetura ndërkombëtarisht;
- iv. përmirësimin e partneriteteve institucionale midis institucioneve të arsimit të lartë, ofruesve të arsimit dhe trajnimit teknik dhe profesional, dhe qendrave kërkimore, me fokus në ndërtimin e kapaciteteve, shkëmbimin e fakulteteve dhe bashkëpunimin kërkimor;
- v. promovimin e ndërkombëtarizimit të sistemeve arsimore, duke përfshirë diploma të përbashkëta dhe të dyfishta, kurse të të nxënësve gjatë gjithë jetës dhe mikrokredenciale, si dhe bashkëpunim akademik ndërkufitar, në përputhje me parimet e Zonës Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA);
- vi. nxitje për krijimin e shkollave të huaja që japin mësim në gjuhën e tyre kombëtare, duke garantuar përputhshmëri kurrikulare dhe fleksibilitet për familjet që zhvendosen nga jashtë vendit;
- vii. mbështetje për nismat e trajnimit të bazuara në specializim inteligjent, duke përfshirë zhvillimin e kurrikulave të përputhura me fushat me përparësi kombëtare, dhe krijimin e qendrave të trajnimit teknologjik dhe qendrave pilot për të nxënësit e aplikuar.

13. ANGAZHIMET E DIASPORËS DHE SHKËMBIMI KULTUROR

- a. Palët shprehin angazhimin e tyre për të nxitur angazhimin me komunitetet e diasporës:
 - i. të nxisin dhe mbështesin krijimin dhe promovimin e platformave të dedikuara mediatike për komunitetet e diasporës, duke përfshirë kanale televizive dhe dixhitale të specializuara që synojnë forcimin e identitetit kulturor dhe gjuhësor dhe rritjen e angazhimit aktiv me vendin e origjinës;
 - ii. të bashkëpunojnë në zhvillimin e fushatave ndërgjegjëse, përmbajtjes online dhe strategjive të mediave sociale për t'i sjellë brezat e rinj të diasporës më afër trashëgimisë së tyre kulturore, historisë dhe gjuhës;
 - iii. të promovojnë nënshkrimin e marrëveshjeve dypalëshe për akses të ndërsjellë në transmetime, duke përfshirë transmetimin e kanaleve publike të secilës Palë në territorin e palës tjetër, si mjet për të rritur mirëkuptimin e ndërsjellë kulturor, për të lehtësuar mësimin e gjuhëve dhe inkurajuar ndërveprimin qytetar dhe kulturor midis komuniteteve;

NENI 2

KORNIZA E ZBATIMIT PËR PROJEKTET

1. Për zbatimin e projekteve të bashkëpunimit sipas kësaj Marrëveshjeje, secila Palë do të mbajë përgjegjësinë për të zgjedhur subjektet zbatuese publike ose private brenda juridiksionit të vet.
2. Në rastin e projekteve që do të zbatohen në Republikën e Shqipërisë, subjekti zbatues do të caktohet nga Pala Italiane, nëpërmjet Komitetit të Përbashkët, pas marrjes së kriterëve, specifikimeve teknike dhe prioritetëve përkatëse nga përfaqësuesi i emëruar i Palës Shqiptare.
3. Anasjelltas, për projektet që do të zbatohen në Republikën Italiane, subjekti zbatues do të caktohet nga Pala Shqiptare, nëpërmjet Komitetit të Përbashkët, pas marrjes së kriterëve përkatëse, specifikimeve teknike dhe prioritetëve nga përfaqësuesi i emëruar i Palës Italiane.
4. Palët mund të bien dakord të krijojnë grupe pune teknike të përbashkëta ose njësi koordinimi për të garantuar zbatim transparent, efektiv dhe në kohë, në përputhje me parimet dhe objektivat e kësaj Marrëveshjeje.

NENI 3

FORMAT E BASHKËPUNIMIT

1. Bashkëpunimi ndërmjet Palëve sipas kësaj Marrëveshjeje mund të zbatohet në format e mëposhtme:

- a. asistencë teknike dhe zbatim i projekteve të përbashkëta;
- b. stimulim dhe mbështetje për sipërmarrjet e përbashkëta;
- c. shkëmbim ekspertize dhe vizita nga specialistë dhe zyrtarë;
- d. kërkime të përbashkëta, studime fizibiliteti dhe nisma pilot;
- e. ndërtimi i kapaciteteve, kurset e trajnimit dhe transferimi i njohurive;
- f. partneritetet publike-publike dhe publike-private dhe përfshirja e grupeve të interesit të Ndërveprimit të Katërfishtë (kuadrit për inovacionin bashkëpunues që përfshin botën akademike, industrinë, qeverinë dhe shoqërinë civile) ;
- g. angazhim i përbashkët në zhvillimin, përmirësimin dhe bashkëmenaxhimin e infrastrukturave, institucioneve dhe shërbimeve të reja dhe ekzistuese në fushat e përcaktuara sipas kësaj Marrëveshjeje, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe kompetencat përkatëse;
- h. programet e përbashkëta të arsimit dhe kërkimit, duke përfshirë skemat e diplomave të dyfishta, platformat e lëvizshmërisë së studentëve dhe kornizat e shkëmbimit mësues/hulumtues;
- i. bashkë-zhvillimi/zhvillimi i infrastrukturave të inovacionit, të tilla si parqet teknologjike, qendrat e inovacionit industrial, laboratorët e gjallë dhe laboratorët e fabrikave;
- j. nisma kulturore dhe gjuhësore individuale ose të përbashkëta;
- k. zhvillimi i nismave të përbashkëta mediatike, të komunikimit dhe të shtrirjes së vëmendjes që synojnë angazhimin e komuniteteve të diasporës dhe nxitjen e shkëmbimit gjuhësor dhe kulturor;
- l. pjesëmarrje në programe dhe platforma shumëpalëshe të financuara nga BE-ja;
- m. platforma ose portale dixhitale, duke përfshirë zbatimin e teknologjive të përparuara, për të lehtësuar njohjen automatike dhe të kualifikimeve, ri-integrimin e diasporës ose aksesin në shërbime dhe programe të përbashkëta;
- n. ekspozita tematike, festivale, shkolla verore/dimërore dhe panaire inovacioni ose turizmi në të dy vendet;

- o. mekanizma të financimit të përbashkët dhe instrumentet e kombinuara të investimit për sektorët strategjikë janë pjesë e kësaj marrëveshjeje bashkëpunimi.
2. Për të zbatuar këtë Marrëveshje, Palët mund të bien dakord për nisma, projekte ose fusha prioritare specifike bashkëpunimi. Nisma, projekte ose fusha të tilla prioritare specifike sipas kësaj Marrëveshjeje, do të zbatohen nëpërmjet marrëveshjeve specifike që do të diskutohen dhe rishikohen nga Komiteti i Përbashkët.

NENI 4

SIGURIA E INFORMACIONIT TË KLASIFIKUAR

I gjithë informacioni i klasifikuar i shkëmbyer sipas kësaj Marrëveshjeje do të mbrohet në përputhje me termat dhe kushtet e përcaktuara në Marrëveshjen ndërmjet Qeverisë së Republikës Italiane dhe Këshillit të Ministrave të Republikës së Shqipërisë mbi Mbrojtjen e Ndërsjellë të Informacionit të Klasifikuar, bërë në Tiranë më 9 dhjetor 2014.

NENI 5

KOMITETI I PËRBASHKËT I BASHKËPUNIMIT

Për të garantuar zbatimin efektiv të kësaj Marrëveshjeje, Palët bien dakord të krijojnë mekanizmat e mëposhtëm të koordinimit:

- a. **Komiteti i Përbashkët i Bashkëpunimit**, i përbërë nga përfaqësues nga të dyja Palët, i cili do të mbledhet periodikisht për të monitoruar progresin e zbatimit, për të identifikuar sfidat, për të propozuar veprime për të lehtësuar bashkëpunimin dhe adresuar çështje me interes të ndërsjellë.
- b. **Sekretariati i Përbashkët Teknik**, i cili mund të ngrihet me marrëveshje të ndërsjellë të Palëve, për të ofruar mbështetje teknike dhe logjistike për Komitetin dhe Nënkomitetet e tij, si dhe për të përgatitur dokumente pune dhe raporte vjetore të zbatimit.

Komiteti do të përbëhet nga zyrtarë të lartë të emëruar nga qeveritë përkatëse dhe mund të përfshijë përfaqësues nga ministritë, agjencitë dhe palët e tjera të interesuara përkatëse, sipas nevojës. Ai do të takohet të paktën një herë në vit dhe do të raportojë bashkërisht mbi progresin, sfidat dhe propozimet për përmirësim.

Komiteti mund të ngrejë grupe pune teknike dhe/ose të ftojë përfaqësues të subjekteve ose institucioneve përkatëse nga jashtë qeverive përkatëse, duke përfshirë ekspertë dhe palë të interesuara nga sektori publik ose privat, për të marrë pjesë në diskutime mbi tema specifike. Ata gjithashtu mund të thërrasin takime të përbashkëta me përfaqësues të biznesit dhe shoqërinë civile për të përmirësuar mekanizmat gjithëpërfshirës të zbatimit dhe reagimeve/komenteve.

Të gjitha propozimet dhe nismat që lidhen me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje, të paraqitura nga secila Palë, do të paraqiten për shqyrtim dhe diskutim brenda Komitetit të Përbashkët të Bashkëpunimit përpara se të miratohen ose të vihen në funksionim. Ky mekanizëm garanton transparencë të ndërsjellë, përputhje me objektivat e Marrëveshjes dhe ndjekje të koordinuar nga të dyja Palët.

NENI 6

RREGULLIMET FINANCIARE

Secila Palë do të mbulojë kostot që lidhen me zbatimin e kësaj Marrëveshjeje në përputhje me legjislacionin e saj kombëtar të zbatueshëm, përveç nëse Palët kanë rënë dakord ndryshe me shkrim.

NENI 7

DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

1. Kjo marrëveshje do të zbatohet në përputhje me të drejtën ndërkombëtare të aplikueshme, dhe për palën italiane, me detyrimet që rrjedhin nga anëtarësimi i saj në BE.
2. Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi në datën e marrjes së njoftimit të fundit nga dy njoftimet me anë të të cilave Palët i kanë komunikuar njëra-tjetrës, nëpërmjet kanaleve diplomatike, përfundimin e procedurave të tyre të brendshme ligjore përkatëse të nevojshme për hyrjen e saj në fuqi.
3. Kjo Marrëveshje mund të ndryshohet në çdo kohë me shkrim, me pëlqimin e ndërsjellë të Palëve. Marrëveshjet ndryshuese do të hyjnë në fuqi në përputhje me të njëjtat procedura të përcaktuara në paragrafin 2 të këtij Neni.
4. Kjo Marrëveshje do të mbetet e vlefshme për pesë (5) vjet dhe do të rinovohet automatikisht për periudha të mëtejshme prej pesë (5) vitesh, përveç nëse njëra Palë njofton Palën tjetër me shkrim mbi synimin e saj për të mos e rinovuar atë, të paktën gjashtë (6) muaj para datës së rinovimit.

5. Secila Palë mund ta denoncojë këtë Marrëveshje në çdo kohë, duke njoftuar palën tjetër mbi qëllimin e saj, të paktën gjashtë (6) muaj para datës së synuar të përfundimit.
6. Përfundimi i kësaj Marrëveshjeje nuk do të ndikojë në zbatimin e aktiviteteteve dhe programeve që janë në proces të cilat mund të vazhdojnë deri në përfundimin e tyre, përveç nëse Palët bien dakord ndryshe.
7. Çdo mosmarrëveshje që lind nga interpretimi ose zbatimi i kësaj Marrëveshjeje, do të zgjidhet me mirëkuptim nëpërmjet negociatave dhe konsultimeve midis Palëve.

Në dëshmi të kësaj, të nënshkruarit, duke qenë të autorizuar sipas rregullave për këtë, kanë nënshkruar këtë Marrëveshje.

Bërë në ROMË, më 13.11.2025 në dy origjinale, secila në gjuhët shqipe, italiane dhe angleze, ku të gjitha tekstet janë njëloj autentikë. Në rast mosmarrëveshjeje në interpretim, teksti në gjuhën angleze do të ketë përparësi.

**PËR KËSHILLIN E MINISTRAVE TË
REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

A large, stylized signature in black ink, consisting of a large loop and a horizontal line extending to the left.

**PËR QEVERINË E
REPUBLIKËS ITALIANE**

A stylized signature in black ink, consisting of a large loop and a horizontal line extending to the right.